

Wstęp:

WSPÓLNOTY I PRAKTYKI INTERPRETACYJNE W SIECI. PERSPEKTYWA *RECEPTION STUDIES*

Tematem tego numeru „Przeglądu Kulturoznawczego” są wspólnoty i praktyki interpretacyjne w Internecie. Proponujemy tu problematykę związaną z szeroko rozumianymi *reception studies* – badaniami obiegu, odbioru oraz interpretacji tekstów kultury (szczególnie popkultury) w świecie nowych mediów. Zakładamy bowiem, że w dobie systematycznej ekspansji nowych mediów elektronicznych Internet pełni nie tylko funkcję narzędzia komunikacji, ale też ogólnodostępnego archiwum cyfrowego, w którym rozmaite formy komunikowania (narracje, dyskusje, komentarze) zostają uwiecznione i mogą zostać poddane analizie jako materiał źródłowy. Jest to daleko idąca zmiana sytuacji badawczej w odniesieniu do postulowanej przez literaturoznawcze „teorie zorientowane na odbiorcę” (*reader-response criticism*) strategii badań społecznego obiegu tekstów kultury poprzez analizę świadectw ich odbioru. To, co było dotychczas najsłabszą stroną tej strategii, czyli nikła dostępność lekturowych świadectw tzw. czytelników nieprofesjonalnych, uległo zasadniczej poprawie za sprawą pojawienia się „internetowego archiwum cyfrowego”, gromadzącego niezliczone wypowiedzi odbiorców tekstów kultury w postaci ich opinii czy recenzji, a także rozmaitych form inter- i multimedialnych. Za ich sprawą w Internecie użytkownicy budują swoje pozycje podmiotowe: konsumentów i prosumentów kultury, tym samym zaś narracje użytkowników zyskują charakter narracji tożsamościowych. Dlatego też zbadanie tych właśnie świadectw pozwoli na lepsze zrozumienie postaw i strategii użytkowników współczesnej (pop)kultury, konstruujących i negocjujących swą „tożsamość w sieci”. Wypowiedzi te przybierają najróżniejsze formy: od tekstu zamieszczanego na forach, blogach i portalach społecznościowych (recenzje, wpisy na blogach, komentarze, wymiany zdań między użytkownikami), przez obrazy (graficzne przedstawienie informacji lub danych – infografika), memy czy zdjęcia z wkomponowanym tekstem, mające odgrywać rolę reakcji bądź komentarza (makro), po wideo (zarejestrowane reakcje lub monologi, cykle nagrań, programy, ka-

nały tematyczne, filmy stanowiące odpowiedzi na inne filmy) i dźwięki (nagrane monologi lub dialogi, podcasty radiowe). Intrygują nas zatem również formy „konstruowania i dystrybucji wiedzy w sieci” – praktyki interpretacyjne, dzięki którym tworzymy sieci powiązań między różnymi tekstami kultury, oraz te, których uczymy się, podpatrując innych internautów. Zajmują nas narracje poznawcze scalające wspólnoty użytkowników, a także te wskazujące linie podziałów między różnymi grupami interpretatorów. Interesują nas zarówno analizy dynamiki ewolucyjnej (lub rewolucyjnej) zmiany, jaka dokonała się w formowaniu się wspólnot fanowskich – od ich „analogowych” początków do digitalizacji przestrzeni komunikacyjnej oraz „usieciowienia” w przestrzeni wirtualnej, jak i praktyki interpretacyjne tych wszystkich wspólnot, które kontestują lub kwestionują oficjalne kryteria racjonalności, konstruowania i redystrybucji wiedzy. Staraliśmy się jednak w tych analizach wyjść poza analizę już u k o n s t y t u o w a n y c h f a n o m ó w (gier, seriali telewizyjnych etc.) ku badaniu wspólnot k o n s t y t u u j ą c y c h s i ę wokół wybranych tekstów bądź zjawisk kulturowych, śledząc dynamiczne kształtowanie się stylów myślenia ujawniających się w określonych praktykach interpretowania, nierzadko zmierzających ku intencjonalnemu nadinterpretowaniu tekstów kultury – gwarantującemu spójność wspólnoty (prze)mocą swoistej „hermeneutyki paranoicznej”.

Dariusz Brzostek
Katedra Kulturoznawstwa UMK w Toruniu